

Šľachtiteľský program plemena suffolk

Úvod šľachtiteľského programu:

Šľachtiteľský program a šľachtenie plemena suffolk vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootechnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Tento šľachtiteľský program je zároveň vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“). Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je súbor systematických opatrení a zámerov, vrátane zaznamenávania údajov, selekcie, plemenitby a výmeny plemenných zvierat a ich zárodočných produktov, ktoré boli navrhnuté a realizované s cieľom zachovať alebo posilniť želané fenotypové a genotypové znaky a vlastnosti v rámci cieľovej chovnej populácie. Na základe tohto šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ predmetného plemena. Chovný cieľ sa stanovuje prostredníctvom chovateľských metód, ktoré sú definované pri hodnotení kontroly úžitkovosti.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných

krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Plemeno suffolk je pôvodne anglické mäsové plemeno, vyšľachtené ešte začiatkom 19. storočia. V súčasnosti je vo svete veľmi rozšírené. Najznámejší je suffolk anglického a amerického pôvodu, odlišujú sa predovšetkým veľkosťou telesného rámca, živou hmotnosťou (americký suffolk je podstatne väčší) a čiastočne aj v úžitkových parametroch. Na Slovensko boli dovezené oba typy. Plemeno suffolk možno radiť medzi plemená stredného až veľkého telesného rámca. Ovce aj barany sú bezrohé, končatiny aj hlava sú pokryté čiernou krycou srstou. Rúno je biele s možným výskytom pigmentovaných vlasov, ktoré sú nežiaduce. Suffolk má dlhý, široký chrbát, dobre stavanú hrud' a výborné osvalenie lopatiek, stehien a zadných končatín. Živá hmotnosť baranov je 80 - 120 kg, bahníc 65 - 80 kg (plemenný štandard u nás). Ovce plemena suffolk sú vhodné najmä pre oplôtkový systém chovu, ale dobre sa adaptujú aj na maštalné prostredie. Vyznačujú sa dobrým zdravotným stavom a dlhovekosťou.

Úžitkové vlastnosti plemena

Plemeno suffolk je zaradované medzi plemená s najlepšimi výkrmovými schopnosťami. Počas odchovu majú jahňatá výbornú intenzitu rastu (270 - 360 gramov), ale aj v podmienkach intenzívneho výkrmu (viac ako 350 gramov), pri dobrej jatočnej výťažnosti (viac ako 50 %). Jahňatá dosahujú vo veku 70 dní 24 až 40 kg, v závislosti od vrhu a pohlavia. Jarky možno pripúšťať už v prvom roku života. Plodnosť jariiek závisí od vytvorených chovateľských podmienok a pohybuje sa v rozmedzí 130 - 150 %, starších bahníc aj výrazne viac. Vlna je biela, polojemná (sortiment B, B/C), dĺžky 70 - 90 mm. Hmotnosť striže u bahníc je 3,0 - 4,0 kg, u baranov 4,0 - 5,0 kg., výťažnosť vlny je 55 - 60 %.

Plemeno suffolk je veľmi vhodné k úžitkovému kríženiu na jatočné účely so všetkými domácimi plemenami, môže sa použiť k zošľacht'ovaciemu kríženiu cigájskych oviec pri nedojnom programe.

Postup šľachtenia plemena

Šľachtiteľský program v chove mäsových plemien na Slovensku a tak isto aj v chove plemena suffolk je zameraný na zlepšenie genetických parametrov ukazovateľov úžitkovosti. Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba so zámerom zlepšiť produkciu mäsa. Šľachtenie je založené na výbere geneticky najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce pre správne vytypovanie týchto geneticky najlepších zvierat bude aj naďalej kontrola úžitkovosti KÚ. Získané dáta sa využijú na výpočet odhadu plemenných hodnôt (ďalej len „PH“) štatistickou metódou BLUP Animal Model, ktorá umožní korekciu systematických vplyvov prostredia a využije informácie o všetkých príbuzných jedincov v rodokmeni, čím sa výrazne zvyšuje presnosť a spoľahlivosť odhadu.

Odhad plemenných hodnôt sa vypočítava zo záznamov o veľkosti vrhu bahníc, zo sledovaní priemerných denných prírastkov (ďalej len „PDP“) vo veku 80 - 120 dní a niektorých ukazovateľov zmasilosti (plocha MLT, hrúbka podkožného tuku). V konečnom dôsledku sa na základe nových spôsobov hodnotenia plemenných zvierat cestou odhadu PH v budúcnosti stanoví celková plemenná hodnota.

Plemenný štandard a chovný cieľ mäsového plemena suffolk chovaného v SR

Hlavné ukazovatele:

Ukazovateľ		suffolk
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Stredne veľký až veľký telesný rámec, s dlhým a širokým chrbtom, výborne osvalenou lopatkou, chrbtom a zadnými končatinami. • Ranné plemeno, odolné a adaptabilné. • Polojemnovlnové plemeno, s bielym rúnom a možným výskytom nežiadúcich pigmentových vlasov. Hlava a končatiny pokryté čiernou krycou srst'ou. • Ovce aj barany bezrohé.
	<i>Chovný cieľ</i>	Špecializované plemeno. Mäsový úžitkový typ.
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	Mäsový úžitkový typ. Prioritné zameranie: produkcia ťažkých jatočných jahniat a plemenných baranov najmä pre úžitkové kríženie.
	<i>Chovný cieľ</i>	
Hmotnosť bahníc	<i>Plemenný štandard</i>	70 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	85 kg
Hmotnosť plemenných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	100 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	120 kg
*Hmotnosť jariek	<i>Plemenný štandard</i>	50 kg
**Hmotnosť aukčných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	70 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	85 kg
PDP do 100 dní jahničky	<i>Plemenný štandard</i>	0,270 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	0,320 kg
PDP do 100 dní baránky	<i>Plemenný štandard</i>	0,310 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	0,370 kg
Jemnosť vlny	<i>Plemenný štandard</i>	31,1 – 35,0 µm sortiment B/C až C
Plodnosť na obahnenú ovcu	<i>Plemenný štandard</i>	160 %
	<i>Chovný cieľ</i>	180 % a viac

*hmotnosť jahničiek do 1 roka musí byť minimálne 2/3 živej hmotnosti bahníc

**uvádzaná hmotnosť sa týka baranov vo veku nad 1 rok, do 1 roka musí mať baran